

Vägledning för projekt

Allmänna arvsfondens bedömning av jäv

Innehåll

Inledning.....	2
1. Huvudregler för bedömning.....	2
2. Undantag från huvudregler	4
2.1. Jäv med en leverantör	4
2.2 Ersättning till ordförande eller kassör	4
2.3 Tillfälliga inhopp	5
3. Regler för ersättning.....	5
4. Situationer som inte bedöms som jäv	5
4.1. Avgång från styrelsepost för anställning i projektet	6
4.2 Relation mellan projektledare.....	6
4.3 Arvsfonden tar inte ställning till jäv inom en organisations styrelse	6
5. Ansvar	6
5.1 Jävssituationer som upptäcks och bedöms i efterhand.....	7

Inledning

Med jäv menas att en person kan vara partisk eller det kan inträffat något som gör att en persons opartiskhet kan ifrågasättas. Det kan bli situationer som påverkar och försvårar genomförandet av ett projekt.

Allmänna arvsfondens generella villkor är utgångspunkt när jävssituationer ska bedömas. Jäv är nämligen ofta otillåtet men inte alltid. Det kan uppstå situationer då vi kan konstatera att en person är jävig eller att det finns jäv, men att det ändå kan få förekomma. Därför är det ett krav enligt de generella villkoren som förenas med ett beslut om stöd att Arvsfondsdelegationen alltid, genom kanslistödet, ska informeras och ger sitt medgivande till jävssituationen. Det här betyder att de som driver ett projekt alltid ska kontakta sin handläggare med information om jävssituationer. Sedan kan handläggaren och kansliet ta bedömningen vidare.

Börja som sagt alltid med att utgå från avsnittet om jäv i era generella villkor för projekt. Där finns också en förklaring vad som menas med närstående i jävssituationer.

Här följer ett par avsnitt som sammanfattar de riktlinjer som finns när Allmänna arvsfondens kansli bedömer en jävssituation.

1. Huvudregler för bedömning

Det är Arvsfonden som gör bedömningen om det finns en jävssituation och om den kan godtas eller inte. Det finns fyra huvudregler för när jäv inte kan medges:

1. Anställd som får lön eller annan ersättning för utfört arbete i projektet får *inte* samtidigt vara ordförande eller kassör i styrelsen för stödmottagande organisation.
2. Personer som är närstående till en styrelseledamot eller suppleant, eller närstående till en anställd som ansvarar för verksamheten¹ inom den stödsökande organisationen, får inte ta emot pengar från projektet.
3. Styrelsen, anställd som ansvarar för verksamheten inom den stödsökande organisationen, anställd i projektet eller person som utför uppdrag i projektet² ska inte ha något jävsförhållande med leverantörer som får ersättning från Allmänna arvsfonden i projektet.
4. Ledamot i styrelsen, anställd i projektet eller anställd som ansvarar för verksamheten inom organisationen, ska inte privat eller genom eget företag, äga den lokal, anläggning eller mark som stödet från Allmänna arvsfonden ska bekosta.

Allmänna arvsfonden tar inte ställning till vilka som får sitta i organisationens styrelse eller inte. Det som jävsriktlinjerna tar sikte på är vilka som får ersättning från projektet. Det krävs alltid ett medgivande från Allmänna arvsfonden när en ledamot i en stödmottagande organisations styrelse ska få ersättning från projektet.

Vid särskilda skäl kan undantag från punkt 1–4 medges (se exempel i följande avsnitt).

¹ Person som har ansvar för verksamheten är till exempel verksamhetschef eller projektledaren för projektet.

² Tex ideell projektledare inom lokalstöd

2. Undantag från huvudregler

Det finns situationer där Arvsfonden behöver ta ställning till om en jävssituation kan accepteras beroende på vilka omständigheter som finns. Bedömningen görs med tillgänglig information om situationen och hänsyn till omständigheter i det särskilda fallet. Det är viktigt att ett medgivande av ett undantag sker i förväg, inte i efterhand.

Här redogörs för några exempel på jävssituationer som kan uppstå och som, under vissa omständigheter Allmänna arvsfonden (via Arvsfondsdelegationen) kan ge sitt medgivande till.

2.1. Jäv med en leverantör

Det räcker inte att ange att en leverantör har den ”bästa” (oftast billigaste) offerten för att jäv ska få förekomma. Det krävs ytterligare omständigheter, till exempel en viss specialkunskap eller geografisk begränsning för att en jävssituation ska kunna medges.

När det gäller leverantörens specialkunskap ska det handla om något som inte går att hitta någon annanstans. Det är viktigt för genomförandet av projektet, exempelvis att en person har kunskap om en sällsynt sjukdom och talar ett språk som har betydelse för projektets målgrupp.

En geografisk begränsning kan exempelvis vara att leverantören är enda firman på orten som har den kompetens som projektet efterfrågar och det kan inte vara en utförare som finns längre bort.

2.2 Ersättning till ordförande eller kassör

Ett möjligt undantag från huvudregeln att ordförande eller kassör inte ska få ersättning från projektet, är om de har en avgränsad roll och får en viss försumbar ersättning från Allmänna arvsfonden för detta. Det kan exempelvis handla om att de deltar i en referensgrupp och får en mindre summa pengar för det. Ersättningen som en ordförande eller kassör får vid dessa begränsade

tillfällen får inte attesteras av dem själva. Medgivande för detta undantag krävs.

Ideellt arbete av ordförande eller kassör i projektet är tillåtet.

2.3 Tillfälliga inhopp

Projekt kan råka ut för att en anställd plötsligt blir sjuk en längre tid, eller slutar av när projekttiden snart är slut. Det kan innebära att en ny extern rekrytering blir svår eller tar lång tid. I en sådan situation kan Arvsfonden medge att någon som omfattas av jäv får jobba i projektet under en begränsad period. Undantaget kan göras om det är den enda lösningen och det bedöms att projekt eller målgrupp kan drabbas negativt om tjänsten inte tillsätts. När en person är jävig får den inte attestera någon ersättning till sig själv eller en närstående. Det gäller exempelvis lön eller egna utlägg.

3. Regler för ersättning

En person i styrelsen, oavsett roll, som ska få ersättning från projektet, får aldrig vara med och fatta beslut om sin egen anställning eller ersättning. Den får inte attestera sina egna utbetalningar eller utbetalningar till den anhörige. Personen får heller inte teckna firma för projektet.

Det kan hända att en närstående till person inom projektet eller organisationen får ersättning från projektet. När detta sker får den som är närstående inom samma stödmottagande organisation inte fatta beslut om anställningen eller ersättningen, eller attestera den närståendes utlägg.

4. Situationer som inte bedöms som jäv

Här följer ett par exempel på situationer som skulle kunna uppfattas som jäv, men som inte ska bedömas som det av Allmänna arvsfonden (via Arvsfondsdelegationen).

4.1. Avgång från styrelsepost för anställning i projektet

Det kan hända att en person uppger att den ska avgå från en styrelsepost i stödsökande organisation för att i stället arbeta i arvsfondsprojektet som de söker stöd för. I det här fallet kan personen behålla sitt styrelseuppdrag tills projektet som stödet söks för är beviljat. När organisationen får stöd från Allmänna arvsfonden behöver personen avgå från uppdraget inom ungefär en månad. Det här är ett sätt att undvika att ledamöter avgår i onödan om organisationen får ett avslag och inte beviljas stöd.

4.2 Relation mellan projektledare

Två projektledare som är närstående med varandra kan ha en möjlig jävsrelation i enlighet med huvudregeln om de är närstående. Det här kan ändå bedömas som en situation som inte omfattar jäv så länge projektledarna inte beslutar om varandras anställning, lön eller andra förmåner till varandra.

4.3 Arvsfonden tar inte ställning till jäv inom en organisations styrelse

Personer inom stödmottagande organisations styrelse kan ha nära relationer med varandra utan att det omfattas av Allmänna arvsfondens riktlinjer om jäv. Organisations- och projektrevisor är ett undantag - om de har en jävsituation med någon i styrelsen kan det inte godtas.

5. Ansvar

Arvsfonden ansvarar för att informera om stödmottagarens skyldigheter. Därför ska kanslistödet, i samarbete med kommunikationsavdelningen, se till att information om jäv finns på hemsida och vid introduktionsdag. Stödmottagaren har i sin tur ett stort ansvar för att informera Arvsfonden om möjliga

jävssituationer i ansökan, om något inträffar under det pågående projektet och vid årsrapportering.

5.1 Jävssituationer som upptäcks och bedöms i efterhand

När en pågående jävssituation upptäcks uppmanas stödmottagaren att åtgärda den omgående. Det är alltid svårare att följa upp och rätta fel i efterhand och i allvarliga fall kan organisationen bli återbetalningsskyldig i enlighet med Arvsfondslagen 13 §. I andra fall kan belopp som inte kan godkännas justeras mot nästkommande rekvisition eller bli medel som behöver återbetalas vid slutredovisning. Därför är det viktigt att Arvsfonden får vetskap om eventuellt jäv så tidigt som möjligt.